

TOMELILLA KOMMUN KOMMUNAL FÖRFATTNINGSSAMLING Nr F 17:2

Ks § 16/2017, Ks § 203/2017

Dnr KS 2016/158

Riktlinjer för arbetet mot våldsbejakande extremism

Antagen av kommunstyrelsen den 11 januari 2017, Ks § 16
Gäller från den 1 februari 2017

Dokumentansvarig politisk instans: Kommunstyrelsen

Dokumentansvarig tjänsteman: Säkerhetssamordnare

Uppföljning: En gång per mandatperiod eller oftare vid behov

Arbetet mot våldsbejakande extremism

Tomelilla kommunförvaltning ska verka aktivt mot våldsbejakande extremism.

Med våldsbejakande extremism avses personer och/eller grupper som brukar våld som medel för att förverkliga extrema ideologiska åsikter och idéer.

Mest aktuella grupper är den högerextremistiska vit makt-miljön, den vänsterextremistiska autonoma miljön och den våldsbejakande islamistiska extremistmiljön.

Inom de olika extremistmiljöerna kan det finnas personer som man kan benämna ”Den ensamme tyste”. Denne kan också agera helt fristående, kanske utifrån ett eget trauma eller en egen agenda.

Från tragiska våldsattacker på skolor som vi framförallt sett som en amerikansk företeelse men som även förekommit i Finland och Sverige går det ofta att spåra attentaten till en ensam gärningsman som ibland har mycket banala motiv till sitt handlande.

Ensamhet, ett växande hat och frustration i kombination med en personlig problematik kan skapa tickande bomber som kan explodera utan att vi haft förmåga att se signalerna i förväg.

Vägen in i extrema miljöer

Fyra vägar in

Radikaliseringsprocessen in i extrema miljöer har stora likheter oavsett vilken miljö som avses. Ofta är det unga pojkar som av olika skäl lockas in i organisationerna. Intresset kan till exempel grunda sig i ett ideologiskt intresse där de väljer ett våldsbejakande uttryckssätt, eller att man attraheras av miljön kring dessa grupper. Brottsförebyggande rådet (BRÅ) och Säkerhetspolisen (SÄPO) har tagit fram en schematisk bild av fyra vägar in i radikaliseringsprocessen som fungerar som en hjälp för att försöka förstå det som händer.

1. Utagerarens väg

Utageraren är ofta en person med problemfylld bakgrund. Det kan handla om missbruk, krigstrauma eller kriminalitet. Det är en ung person, oftast pojke, som aktivt söker spänning och lockas av den våldsamma miljön.

2. Grubblarens väg

Grubblaren är en person som söker svar på frågor om livet. Ingången är sällan våldsam utan vägen till extremism går via ideologiska studier. Ofta är denna personlighet till en början lugn och lite tillbakadragen.

3. Familjens väg

Familjemedlemmar eller andra närstående har själva extrema åsikter eller godkänner de ställningstagande som görs. För det mesta kommer dessa från familjer med ingen eller liten kontakt med personer av andra livsåskådningar.

4. Kontaktsökarens väg

Kontaktsökaren vill ha gemenskap och närhet. Det kan vara en tillfällighet vilken typ av organisation som kontaktsökaren hamnar i. Många av de extrema organisationerna är duktiga på att locka till sig sökaren genom att erbjuda samhörighet och en gemensam yttre fiende.

Andra faktorer

Även om grupperna skiljer sig radikalt från varandra så finns det stora likheter i vad som lockar personer in i extrema miljöer. Det är ofta känslomässiga orsaker som avgör. Inom forskningen talas det om push- och pullfaktorer. Pushfaktorer är det som genom yttre påverkan styr en individ mot våldsbejakande miljöer medan pullfaktorer är sådant som lockar till en radikaliserings.

Pushfaktorer

- Upplevelser av utanförskap
- Identitetssökande
- Sökande av spänning
- Låg självkänsla
- Starkt samhällsengagemang
- Globala orättvisor
- Upplevda besvikelser kring demokrati och samhälle

Pullfaktorer

- Känsla av makt och kontroll
- Status av att vara någon
- Social gemenskap
- Övertygelse om att handla rätt
- Trygghet och känslan av att ha hittat hem

Ansvar

Ansvar för att leda kommunförvaltningens arbete med att förebygga våldsbejakande extremism ligger på kommunstyrelsen.

Samordningsansvarig är kommunförvaltningens folkhälsostateg.

Samverkan ska ske med kommunförvaltningens berörda verksamheter och berörda aktörer utanför den kommunala organisationen.

Arbetet bedrivs inom följande fokusområden:

- Samverkan med andra aktörer
- Utbildning av medarbetare i Tomelilla kommunförvaltning
- Stöd till anhöriga
- Stöd till berörda verksamheter
- Metodutveckling

Samverkan med andra aktörer

Tomelilla kommunförvaltnings arbete mot våldsbejakande extremism bygger på samverkan med andra aktörer i samhället. Det avser till exempel samverkan med polisen och säkerhetspolisen (SÄPO) men också med civila samhället i övrigt.

Redan existerande nätverk i Tomelilla kommun som till exempel det lokala brottsförebyggande rådet ses som en resurs i arbetet.

Dialog ska föras med religiösa samfund i Tomelilla kommun i det förebyggande arbetet mot religiöst präglad våldsbejakande extremism.

Utbildning av medarbetare i Tomelilla kommunförvaltning

Verksamheter i Tomelilla kommunförvaltning som kan komma att beröras av våldsbejakande extremism behöver utbildningsinsatser. Genom ökad kunskap och utbildning ges medarbetarna större möjligheter att identifiera riskbeteenden.

Utsedda nyckelpersoner inom kommunförvaltningen ska få särskild kompetenshöjande utbildning inom området för att kunna lämna stöd till anhöriga eller närstående.

Extern samverkan med utbildning och information ska kunna genomföras utifrån möjligheter och behov.

Kontaktvägar

Upptäckt av misstänkt radikaliserings eller extremism ska rapporteras snarast enligt fastställd larmkedja.

Tjänstemän och förtroendevalda som kommer i kontakt med sekretessbelagd information omfattas av sekretessen. Sekretess gäller *inte* vid misstanke om terrorism.

Intern upptäckt

1. Vid misstänkt radikalisering/extremism kontaktas *enhetschef* eller motsvarande.
2. Enhetschefen underrättar *säkerhetssamordnaren* (lokal samordnare mot våldsbejakande extremism).
3. Säkerhetssamordnaren underrättar funktionen *kommunpolis*.
4. Kommunpolisen underrättar *polisens underrättelseverksamhet* som i förekommande fall informerar *Säkerhetspolisen (SÄPO)*.

Extern upptäckt

1. Mottagaren av informationen kontaktar *säkerhetssamordnaren*.
2. Säkerhetssamordnaren underrättar funktionen *kommunpolis*.
3. Kommunpolisen underrättar *polisens underrättelseverksamhet* som i förekommande fall informerar *Säkerhetspolisen (SÄPO)*.
4. Berörda kommunala funktioner kontaktas för eventuella åtgärder.

Vid en akut situation kontaktas 112 med begäran om att bli kopplad till polisens regionledningscentral. En akut situation kan exempelvis vara när det finns information om att individer är på väg att ansluta till extremistiska organisationer i utlandet.

Stöd till berörda verksamheter

Kommunförvaltningens verksamheter berörs på olika sätt av våldsbejakande extremism. Det kan handla om situationer som uppstår i skolmiljö, på fritidsgårdar eller i andra sammanhang. Genom arbetet mot våldsbejakande extremism ska stöd kunna ges till verksamheter och eventuellt andra aktörer för att dessa ska kunna orientera sig i sitt ansvar och se över lämpliga insatser.

Kommunförvaltningens kontakter lokalt, regionalt, nationellt och internationellt

I arbetet mot våldsbejakande extremism ingår att bevaka och följa utvecklingen inom området.

Tomelilla kommunförvaltning ska ha ett nära samarbete med andra kommunförvaltningar och myndigheter för utbyte av erfarenheter, information samt metoder.

Metodutveckling

Det är viktigt att kommunförvaltningen följer utvecklingen av preventiva metoder och säkerställer att rätta metoder används för att nå resultat i det förebyggande arbetet.

2014 tillsattes en nationell samordnare för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism.

Samordnarens uppdrag är att utveckla och stärka arbetet på lokal nivå och säkerställa samverkan mellan myndigheter, kommuner och organisationer inklusive trossamfund.

På hemsidan www.samordnarenmotextremism.se finns ett metodmaterial som heter ”Samtalskompassen”. Materialet kan vara ett stöd för det förebyggande arbetet.

”Orostelefonen” 020-100 200, bemannas av Rädda Barnen, vardagar 09:00 – 15:00.

Polisen 114 14, akuta ärenden 112

SÄPO, kommunikationscentral 010-568 70 00

Socialtjänsten, orosanmälan, Tomelilla kommun 0417-180 00

